

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

КАТЕДРА "МАРКЕТИНГ И СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ"

- КОНСПЕКТ**
- ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОКС „БАКАЛАВЪР“
ПО СПЕЦИАЛНОСТ „ПРОГНОЗИРАНЕ И ПЛАНИРАНЕ“**
- Раздел 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ВЪПРОСИ НА
ПРОГНОЗИРАНЕТО И ПЛАНИРАНЕТО**
- 1. Икономиката като система и обект на прогнозиране и планиране.** Определение за система. Структура, свойства и характеристики на икономическата система. Видове икономически системи. Фактори и условия за развитието на икономиката като система. Взаимодействие на икономическата система с други системи. Управление на икономическите системи: роли и място на анализа, прогнозирането и планирането.
- 2. Икономическите анализи в управлението, прогнозирането и планирането.** Същност и видове икономически анализи. Използване на анализите за изследване и предвиждане развитието и ефективността на икономическите системи.
- 3. Прогнозирането в управлението и планирането.** Прогноза, прогнозиране: определения и основни характеристики. Роля и място на прогнозирането в управлението и планирането. Функции на прогнозата и прогнозирането. Видове прогнози.
- 4. Методология и технология за анализ и прогнозиране.** Определения, съдържание и обхват. Основни принципи. Икономически показатели за изследване състоянието и развитието на икономиката. Методи и подходи за икономически анализ и прогнозиране. Информационно осигуряване. Организация и технология за разработване на икономически анализи и прогнози.
- 5. Планиране развитието на икономическите системи.** Планирането като средство за реализация на цели, стратегии и политики. План и планиране: същност, определения, възможности. Основни елементи на план. Видове планове. Стратегическо и оперативно планиране.. Краткоточно, средносрочно и дългосрочно планиране. Равнища на планиране и системи от планове
- 6. Методология и технология на планирането.** Обща характеристика, съдържание и роля.. Основни принципи. Показатели за планиране. Методи, подходи. Методология и методика. Технология и организација на процеса на разработване на планове за развитие на различните икономически системи.
- 7. Системата на националните статки като инструмент за макроикономически анализ.** Система от показатели за изследване развитието, равновесието и ефективността на икономическата система. Реален и финансова аспект на икономическия обрат. Основни показатели, характеризиращи дейността на стопанските субекти. Методи за изчисляване на брутния вътрешен продукт.
- 8. Баланс на междуотрасловите връзки.** Същност, структура и възможности. Типове връзки. Статичен и динамичен аспект на междуотрасловите връзки. Икономическа интерпретация на решението на системата линейни уравнения. Видове кофициенти в Баланса на междуотрасловите връзки
- 9. Математически и статистически методи и модели за анализ, прогнозиране и планиране.** Глобални, макроикономически, междуотраслови, динамични, оптимизационни и други методи и модели за изследване развитието на различните икономически системи.
- 10. Междуотрасловите модели като инструмент за проектиране бъдещето на националната икономическа система.** Видове модели и възможностите тези да бъдат използвани за целите на икономическият анализ, прогнозиране и стратегическо планиране
- 11. Производствените функции за изследване и проектиране развитието и ефективността на икономическите системи.** Развитие на касицката функция на Коб-Дъглас. Еластичност и коефициенти на заменяемост на производствените фактори. Влияние на цените върху взаимозависимостта на факторите.
- 12. Развитие на планирането на национално равнище.** Възникване и развитие: от централизирано и индикативно към стратегическо планиране. Развитие на концепциите и практиката за национално индикативно и стратегическо национално планиране. Възможности и опции за наднационално планиране, съгласуване и координация на плановете.
- 13. Планиране и държавно регулиране.** Необходимост и възможност от едновременното съществуване на план и пазар. Държавно регулиране на икономическото развитие: области и механизми. Националните планове като средство за реализиране на икономическите

стратегии и социални политики на държавата. Целите и стратегиите за развитие на икономическата система като изключителен приоритет на планирането.

14. Националното планиране на свръеменния етап и в контекста на общите политики, стратегии и програми на Европейския съюз. Стратегии, планиране и планиране в Европейския съюз. Национални стратегии, стратегически планове и програми. Механизми и средства за координирана, съвместно финансиране. Програми и финансни ресурси на ЕС.

15. Програмиране и стратегическо планиране. Стратегии за икономически растеж и заетост на ЕС и национални стратегии. Програми на ЕС: видове, съдържание и координиране със стратегическите планове и програмите на национално равнище.

16. Координиране на националните политики, стратегии и планове в изпълнение на стратегиите, програмите и общите политики на ЕС. Механизми и показатели. Отвореният метод за координирана.

17. Демографски и социални стратегии и програми. Демографски стратегии и политики на ЕС и България. Програми за реализация на демографските стратегии. Европейски и национални стратегии за интеграция на имигрантите. Европейският социален модел: стратегии и политики за социално включване.

18. Стратегии и политики за заетост. Европейска и национална стратегия за заетост. Цели и съдържание на националната стратегия за заетост. Основни политики и програми.

19. Национални планове за заетост. Цели, приоритети и програми. Съдържание на националния план за заетост. Програми и приоритети. Финансови ресурси.

20. Макроикономически анализ и прогнози. Видове, методология и технология на разработване. Приложение в националното планиране.

21. Националната икономика като обект на анализ и прогнозиране. Прогнозиране развитието на производството. Анализ и прогнозиране на икономическата активност и заетост, равнището на живот, външнокономическото развитие и ефективност на националната икономика, състоянието и функционирането на финансовата и бюджетната система.

22. Конкурентоспособността на националните икономически системи като обект на планиране. Дефиниции и измерване на националната конкурентоспособност. Системата от детерминанти на националното конкурентно предимство по модела „Димант на М. Портър“. Етапи на конкурентното развитие на икономическите системи. Роля на кластерите за повишаване на националната конкурентоспособност.

23. Национални планове и програми за развитие на икономическата система: методология и технология на разработване. Цели, приоритети и програми. Принципи и етапи на разработване на плана. Основни елементи. Оперативните програми в националните планове.

24. Национални секторни стратегии, планове и програми. Същност и роля. Видове. Координиране на националните и регионалните стратегии, планове и програми.

25. Анализа и оценка на прогнозите и политиките за икономическо и социално развитие. Международни сравнения. Ефективност и конкурентоспособност. Развитие на производството и на социалното включване. Показатели и подходи. Международни класации и сравнения.

Раздел 3. РЕГИОНАЛНО ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ

26. Регионалните системи като обект на прогнозиране, планиране и програмиране. Регионалните системи като подсистеми на националната система. Структура, свойства и характеристики на регионалните системи. Класификация на регионалните системи. Функционални подсистеми. Взаимодействие.

27. Регионални анализи и прогнози. Показатели за измерване на регионалното развитие. Специфични подходи и методи на регионалните анализи и прогнози.

28. Методология на регионалното прогнозиране, планиране и програмиране – подходи, принципи и правила на планиране устойчиво интегрирано регионално развитие, законодателство.

29. Регионално планиране и прогнозиране. Система от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие. Взаимовръзки на Националната концепция за пространствено развитие и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие с документи за стратегическо планиране на регионалното развитие. Процедури на съгласуваност.

30. Национална стратегия за регионално развитие. Цели, обхват и структура. Страгетически насоки и технологии на разработване. Необходими действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност.

31. Планиране развитието на районите. Структура и съдържание на регионалния план. Специфични изисквания при разработване. Финансовата рамка на плана като предпоставка за постигане на поставените цели и приоритети. Процедури и индикатори за наблюдение и оценка на плана. Актуализация на плана.

32. Областни стратегии за развитие. Условия и изисквания разработване: принципи, взаимодействия, стратегически ориентирни за устойчиво интегрирано развитие. Технология на разработване. Критерии за оценка изпълнението на стратегията.

33. Планиране развитието на общините. Интегриране и устойчиво развитие на общините. Общи и специфични условия и изисквания за разработване. Технология на разработване. Цели и приоритети. Индикативна финансова таблица за ресурсно осигуряване реализацията на Общинския план за развитие. Индикатори за наблюдение и оценка на реализацията. Актуализация. Програма за реализация на плана.

Раздел 4. ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ В СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

34. Фирмено планиране. Еволюция във фирмено планиране. Страгетически, тактическо и оперативно планиране - различие, единство и взаимодействие. Специфични характеристики и принципи на фирмено планиране. Видове планове.

35. Страгетическо фирмено планиране. Същност и значение. Страгетически планов процес. Характеристика на отделните етапи и елементи на стратегическия планов процес. Стратегии –

същност, видове стратегии. Приложение на балансираната система от показатели в стратегическото планиране

36. Анализ и оценка на конкурентоспособността на фирмите: Същност. Видове фактори и влияние. Характеристика и разграничение на методите за измерване на фирменията конкурентоспособност. Етапи и показатели за измерване на фирменията конкурентоспособност. Област на приложението на резултатите от анализа на фирменията конкурентоспособност.

37. Модел на дуополна конкуренция: на Курно, Стенелберг и на Бергран. Равновесие на Наш при смесени стратегии – определяне на вероятностите за реализация на стратегии при двама участници на пазара.

38. Тактическо планиране – средство за реализиране на фирменията стратегия. Същност. Методология за разработване и раздели на тактическия план на фирмата. Връзка и взаимодействие, итеративни процедури в процеса на разработване на тактическия план.

39. Планиране на иновациите: Иновации и иновационен процес. Инновационни стратегии и връзка с бизнес стратегията на организацията. Процедура на съставяне на иновационния план.

40. Маркетингово планиране. Същност, процес на съставяне и раздели на маркетинговия план. Връзка и взаимодействие на маркетинговия план с другите раздели на фирмения план.

41. Планиране за ефектността на човешките ресурси и тяхното ефективно използване в организацията. Стратегии и планове за търсенето и предлагането на труд в организацията. Стратегии и планове за повишаване на производителността на труда. Връзка на план за заетостта на човешките ресурси с другите раздели на фирмения план.

42. Планиране на вътрешните бизнес процеси. Обща характеристика и специфични направления на вътрешните бизнес процеси. Планиране на операциите (производството). Ресурсно осигуряване. Връзка с другите раздели на фирмения план.

43. Планиране на инвестиционите. Същност, значение, видове инвестиции. Процедура за разработване на инвестиционен план. Взаимодействие на инвестиционния план с другите раздели на фирмения план. Инвестиционни проекти – обща характеристика, основни принципи на инвестиционния анализ, методи за анализ и оценка на инвестиционни проекти. Финансиране на инвестиционни проекти.

44. Финансово планиране. Стратегия на компаниата и финансови резултати . Анализи и прогнози. Методология на разработване на финансования план на фирмата. Планиране на приходите и на разходите. Планиране на общия финансов резултат. Анализ и оценка на финансовите показатели.

45. Планиране на финансирането при осъществяване стратегия на експанзия. Акции: същност, видове, права по акциите, стойност на акциите. Облигации: същност, видове, доходност по облигациите, стойност на облигациите, обезпеченията, рейтингови агенции и тяхната роля. Конвертируеми ценни книжа. Предимства и недостатъци при финансирането с облигации за емитентите и инвеститорите. Емитиране на финансови инструменти, изисквания за публично предлагане на ценни книжа

46. Управление на риска в стопанската дейност. Класификация на рисковете: пазарен, правен, оперативен, кредитен, риск от неликвидност. Оценка на риска. Дериативни финансни инструменти: форварди, фючерси, опции – същност, основни понятия, формирани на срочни цени. Видове опции и стратегии за застраховане на риска.

47. Контрол при изпълнението на плана. Същност и необходимост от контрол на различните видове планове за развитие на икономическите системи. Системи за контрол.

ЛИТЕРАТУРА

А. ОСНОВНА

1. Прогнозиране и стратегическо планиране, колектив, УИ „Стопанство“, С., 2012
2. Балева В., Г. Иванов, Система на националните сметки, УИ „Стопанство“, С., 2003
3. Василева, Л., Г. Велковска, А. Манолова, Регионално прогнозиране и планиране, УИ „Стопанство“, С., 2001
4. Владимирова К., Прогнозиране и планиране. Стратегическо планиране развитието на икономическите системи, УИ „Стопанство“, С., 2009
5. Владимирова К., Макроикономически анализи и прогнози, УИ «Стопанство», С., 2011
6. Владимирова К., Демографско развитие. Стратегии, политики и програми, УИ «Стопанство», С., 2007
7. Владимирова, К., Г. Габровски, Н. Стефанов, Стратегическо управление и стратегическо планиране, УИ „Стопанство“, С., 2005
8. Габровски, К., К. Владимирова, Г. Киранчев , Изследване на операциите, УИ „Стопанство“, С., 1994
9. Геров, А., Фирмено планиране, ANG, С., 2004
10. Манов, В., Прогнозиране и планиране – развитието и функционирането на икономическите системи, УИ „Стопанство“, С., 2001,
11. Младенова, Г., Стратегическо маркетингово планиране, УИ „Стопанство“, С., 1998
12. Найденов, Н., Прогнозиране и планиране, УИ „Стопанство“, С., 2002
13. Славова, Ир., Бизнес планиране, Сиела, С., 2004
14. Славова, Ир., Бизнес стратегии, планове, бюджети, Изд. Сиела, 2011 г.
15. Славова Ир., Връзка и взаимодействие между управлението на проекти и бизнес стратегията на организацията, студии, Научни трудове на УНСС, том 1, 2011
16. Танушев, Хр., Маркетинг и планиране в инвестиционните дружества, УИ „Стопанство“, С., 2004
17. Тонкова, С., П. Горанова, Модели за макроикономически анализ и прогнозиране, издателство „Абагар“ В. Търново, 2008.
1. Акофф, Р., Планиране будещего корпорации, перев. с англ. Прогресс, М., 1985
2. Ангелов, А., Ръководство за разработка на бизнес план, Ciela, С., 1999
3. Аносиф, И., Стратегическое управление, Экономика, М., 1989
4. Белев, Д., Анализ, прогнозиране и планиране, Изд. Форком, С., 2000
5. Велев Мл., Оценка и анализ на фирменията конкурентоспособност, изд. Софтрейд, 2004
6. Велев Мл., Къльстърен подход за повишаване на конкурентоспособността, изд. Софтрейд, 2007
7. Бъроу, П., Най-добрите бизнес планове. Подготовка и представяне, С., 2002

8. Йохансен, Л., Очерки макроэкономического планирования, перев. с англ., т.1 и т.2., Прогресс, М., 1982
9. Коларов, Н., Инвестиционен бизнес план, Везни, С., 1982
10. Кузък, Б.Н., В.И.Кушлин, Ю.В.Яковлев. Прогнозиране, стратегическое планирование и национальное программирование. М.: Экономика, 2011
11. Методически указания за разработване на: Национална стратегия за развитие на Република България (2012-2022), Регионалните планове за развитие (2014-2020), Общинските планове от иниво 2 (2014-2020), Областните стратегии за развитие (2014-2020), Методически указания за разработване на: Националната концепция за пространствено развитие на Република България за периода до 2025 г. С., МРРБ, 2011
12. Методически насоки за разработване и прилагане на интегрираните планове за развитие (2014-2020), С., МРРБ, септември 2011
13. Методически насоки за разработване и прилагане на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. С., МРРБ, 2010, приложенията.
14. Морозова, Т. Г., Иванова, Н. В., Комов, В.Э. и др. Городское хозяйство. Учеб. Пособие. – М. ИНФРА-М, 2010
15. Национални и регионални измерения на политиките на ЕС за развитие и заетост. Колектив, съставител и обща ред. проф. К. Владимирова изд. Сиела, 2011
16. Портър М., Конкурентното предимство на нациите, изд. Класика и Стил, 2004
17. Стратегия за развитието и за структурното преустройство на българската икономика до 2025 г., С., Университетско издателство „Стопанство“ УНСС
18. Стратегическое планирование. Под. ред. проф. д.э.н. Уткина, Э.А., Изд. ЭКМОС, М., 1998
19. Тихунов А.В., Интегральные показатели пространственных моделей развития стран мира. – URSS: Москва, 2009
20. Тонкова, С. Локализационният избор (теоретични модели и подходи за реализация. Абагар, В. Търново, 2006
21. Grunig, Rudolf, Kuhn, Richard. Process-Based Strategic Planning, Springer, 2008
22. Grant, Robert M., Contemporary Strategy Analysis, Blackwell Publishing, 2005
23. Mintzberg, Henry, The Rise and Fall of Strategic Planning, Pearson Professional, 2000
24. Principles of Forecasting: A Handbook for Researchers and Practitioners, J. Scott Armstrong (ed.); Norwell, MA: Kluwer Academic Publishers, 2001

ФЕВРУАРИ 2013

РЪКОВОДИТЕЛ
КАТЕДРА:
/доц. д-р Пенчо Иванов/